

Grällebladet U – län

Nr. 3 / 2012 (november)

"Skriftställare": Lars Tideström, Törunda, 72592 Västerås. Tel: 021-55627, E-post: lars.tidestrom@telia.com

Hej igen på Er allihopa !

Nu har hösten obevekligen gjort sitt inträde och efter att ha fått undan det mesta av allt löv, plockat upp potatis och jordärtskockor samt städat upp i landen så återstår att montera på snöplogen – vintern kan när som helst slå till!

På "grällefronten" har vi ju varit i farten hela säsongen och i det här numret kan du läsa om vad vi haft för oss under "andra halvan". Det har ju varit en makalöst blöt både sommar och höst och jag har till dags dato mätt upp 434 mm. sen i våras! Det har även påverkat våra jordbruksarrangemang som vi tvingats flytta ett otal gånger, men nu är vi i mål med det mesta – skam den som ger sig även om det stundtals har sett hopplöst ut!

"Grälledoctorn har ordet" – hittar du längst bak – och handlar om hur man delar en traktor, som kan vara nyttigt att ta del av.

För att fira att våra ansträngningar har "gått i lås" och att vi har möjlighet att på ett lätt-samt sätt få umgås, inbjuds Du till vår traditionella skördefest enligt nedan.

Inbjudan till skördefest !

- Samling:** Lördagen 17:e november 2011, kl. 18⁰⁰
Plats: Aros Motorveteraner, vid Johannisbergs flygplats
- Middag:** Klubben serverar en "plockbuffé" med tillbehör.
Kostnad: Medlemmar inkl. hustru/sambo betalar 50 :- / person
Icke medlemmar (självkostnadspris prel.) 150 :- /person
För dom som så önskar kommer vi att till "bolagspris" kunna servera vin och starköl. Vatten och lättöl ingår i buffén.
- Övrigt:** Bildspel från årets aktiviteter kommer att visas och i övrigt hoppas vi på en trivsamt kväll med mycket snack och "mingel".
- Anmälan:** Du anmäler dig till: Kurt Larsen tel: 0220 – 170 40
(senast onsdagen den 14:e november)

Varmt Välkomna!

Efter det här tar vi ledigt för i år – men vi kommer tillbaka!

Hälsningar från arbetsgruppen / Lasse T.

Arbetsgruppens funktionärer:

Lars Lindkvist	Sektionsledare	070-4474557	Per Eriksson	Webb-master/Valberedn.	0220-29180
Lars Tideström	Skriftställare	021-55627	Acke Lundholm	Gårdsmästare	021-61005
Mari Johansson	Kassör	070-2957273	Tord Högström	Adjungerad	0220-14559
Sven Erik- Morberg	Ledamot	0220-43179	Kurt Larsen	Valberedning	0220-17040
Anders Lindmark	Ledamot	0224-740004	Karl-Arne Lundberg	Grälledoctorn	073-7595079

Rapport från andra halvans aktiviteter 2012 i Västmanland.

(av skriftställaren Lars Tideström)

Andra halvans alla "övningar" har ju påverkats av ett ideligt regnande och inför våra jordbruksarrangemang har rapporterna från vädergubbarna inte alltid stämt in, och vi har tvingats att flytta på det mesta. Det har varit svårt att få ut alla förändringar till dig som medlem men med hemsidor och "djungeltelegraf" till hjälp så har det trots allt fungerat hyfsat.

Vill du se flera bilder - än vad vi kan visa i det här bladet - kan du gå in på vår hemsida och kika, det kommer att finnas en hel del!

Hembygdskväll, Västerfärnebo 4:e juli

Hembygdsföreningen hade arrangerat en eftermiddagsträff där det bland annat bjöds på teater för de minsta samt att det serverades fika med "hembakat" och att man kunde köpa hemtillverkade prylar från ett antal stånd.

Vi var inbjudna att delta och Anders Lindmark hade riggat i ordning några utställningsskärmar över vår verksamhet samt en vagn att skjutsa ungar i.

Det var en fin sommarkväll och Anders tävlade med en hästdragen vagn att få köra flest ungar – jag tror att Grålleekipaget vann – med knapp marginal!

Det var även ett antal grällar på plats för att visas upp och att bli föremål för diskussion!

Bra jobbat Anders!

Grålleklubbare snackar ihop sig!

Anders "Contnentalare" ville inte!

Den hästdragna konkurrenten!

Jädersbruksdagarna 1o2:a september

Så var det åter dags för den sedvanliga träffen på Jädersbruk som "Jädersbruks Vänner" årligen arrangerar och som i år hade brandbilar som tema.

Efter att ha transporterat ett antal traktorer, tält, utställningsmaterial och inte minst oss själva - för att manifesteras att Grålleklubben har något att bjuda - samlades totalt 13 traktorer på vårt område.

Vi körde "paraden" genom bruket tillsammans med ett par häftigt gamla och renoverade brandbilar. Det hela varvades med motorcyklar, epataktorer och en del hemtillverkade "mystiska" ekipage – det finns tydligen en ousinlig fantasi att hitta på saker att tillverka – hur som helst kul att få uppleva!

Det var hela tiden "full snurr" bland våra traktorer och vi värvade ett 10-tal nya medlemmar. Vår åkerplätt var i ett bedrövligt och blött skick så vi avstod att försöka oss på att demonstrera några redskap utan koncentrera oss på att berätta om och visa upp våra traktorer. Där fanns tre "katter bland hermelinerna" – en Ford 801:a, en Ford 8N samt en Ford 9N – som var renoverade till nyskick och fick en berättigad uppmärksamhet eftersom dom har ett nära släktskap med "Fergusonstuket"! Mari Johanssons 35:a stod sig gott i konkurrensen bland renoverade maskiner men vi andra med bruksrenoverade exemplar tycker jag inte behöver deppa – dom är fina och användbara dom också!

Andra aktiviteter var en lingrävare av fabrikat ABS (A som i Arboga) som drevs av en BM-20 samt crossåkare av äldre snitt och med ett "sound" som fick ett gammalt knuttehjärta att slå volt!

Efter två intensiva dagar packade vi ihop och kunde konstatera att trots en del jobb så var det lönt mödan, att få träffa en massa människor och att få visa vad vi håller på med!

Tack alla som hjälpte till och gjorde det här till fina dagar i sektionens anda!

Uppställning inför paraden!

ABS grävaren i aktion!

"Fordarna på parad".

Fikapaus vid tältet.

Skörden, Igelsta 9:e september

På grund av det intensiva regnandet och att solen lyste med sin frånvaro hade skörden inte mognat som vi planerat och det var bara att vänta och se – tre veckor försenat!

I dag var det dock hyfsat och det samlades många medlemmar och "nyfikna" för att delta och beskåda! Vi hade dagarna innan monterat bindardukarna och gått över självbindarens alla "1.000" smörjkoppar så att allt skulle fungera. Acke Lundholm hade gjort detsamma med den bogserade trösken så nu var det laddat för en lyckad skörd!

Självbindaren motades ut att skära vetet och den bogserade trösken tog sig an havreskörden. Även om det var lite blött tog sig maskinerna fram utan att behöva ha hjälp, men Acke som körde trösken klagade på att hans Grålle var i klenaste laget för "femfotingen" – han hade helst sett att hans David-Brown hade agerat "dragare"! Hur som helst fungerade allt som det skulle och vi turades om att "spaka" självbindaren för att få känna på hur det var att hantera en sån här gammal klenod. Man är ju imponerad över alla snillrika funktioner som t. ex. knytapparaten, dukspänningsanordningar, haspelfunktion och hur det mesta går att ställa in och justera från "spakplatsen" – men det gäller att lära sig!

Det mesta av vetet lastades på vagnar och kördes till Ackes loge på Solvalla, resten skylades på åkern för att senare på grund av regn "sneas" och bli omhändertaget.

För att få julkärvar kördes några varv på havreåkern som vi hjälptes åt att "snesa" och efter det bjöd Anders Lindmark på ärtsoppa och fika från sin koktross. Vi avbröt bindararbetet eftersom det hade blivit för mycket säd att ta hand om och resterande skörd skars med en modernare maskin.

Vi avslutade dagen med att lägga presseningar över maskinerna och kunde konstatera att dagen hade varit lyckad och för en gångs skull slapp vi regnet!

Acke tog senare – med hjälp av några andra – hand om allt efterarbete, som allt tar sin rundliga tid!

Tack Acke för ditt engagemang och till alla andra som ställde upp!

Ackes Grålle hade det slitsamt värre!

Tomas Petterssn sköter spakarna.

Så lastades det.....

Emma provade på att spaka

..... och kördes hem!

Det var bra uppslutning vid "kaffeborden"!

Acke, Kalle, Ingvar, Kurt och jag själv skylade julkärvarna.

"Det ska nog gå bra det här" – tror jag grabbarna kom fram till!

Fårets dag, Åsby 22:a september

Vi hade laddat med balvagn, tält och utställning för att delta i vilthandelns arrangemang men eftersom det hade kommit över 20 mm. regn på natten beslöt vi att inte rigga upp som brukligt och vi parkerade traktorerna under några träd som skydd för ett fortsatt ihärdigt regn. Att få ungar att åka balvagn i busvädret misslyckades totalt och det blev bara en enda runda där samtliga hade ett paraply som skydd! Att plöja på åkern tyckte vi inte heller var en höjdare men efter att rättaren på Åsby hade hädat oss tillräckligt att vara "veklingar" och att vi var tvungna att visa "vad Grällarna går för", var vi ju tvungna att ge oss ut i smeten och visa!

Lade upp en teg och kunde med två traktorer få det att se hyfsat ut och bevisa vad en grälle kan prestera även om det är kladdigt! Fick förstås lite pikar av "rättaren" att fårorna inte var spikraka och att vi inte använde differensialspärrar – det bjöd vi på för trots allt hade vi rätt kul!

Dagen efter när jag hämtade traktorn sken solen!

"Det var regnställ som gällde" för Kurt, Tord, Sven Erik och oss andra tappra i regnet!

Visst var det smetigt men det gick framåt och såg skapligt ut!

Sven-Eric Appelqvist var trots vädret nöjd och plöjde "hej vilt" i regnet!

Sevalla plöjning 7, 8:e oktober

Hembygdsföreningen som årligen arrangerar "Sevallaplöjningen" hade i år utökats med att även omfatta Svenska mästerskapen i veteranplöjning – ett hedervärt uppdrag!

Vår sektion ställde upp med utställningstält, några traktorer, grälledocter samt ett antal medlemmar som hjälptes åt att visa upp oss.

Plöjningen omfattades inte bara av traktorer utan även hästar som kom från landets alla hörn. Det samlades en stor publik som blev tvungna att parkera ute efter vägarna eftersom åkrarna var för blöta att använda – bilköerna var enl. uppgift kilometerlånga!

Eftersom jag själv inte hade möjlighet att vara på plats har jag svårt att relatera hur plöjningarna gick till men vad jag fått till livs är att det var segt och smetigt och att en del var tvungna att ge upp. På plats fanns dock "Traktor Powers" reporter så det kanske kommer ett reportage senare.

Vår medlem Mattias Jansson var dock där med en kamera och vi kommer att presentera hans bilder på vår hemsida där du kan njuta av framförallt hästekipagen! Nedan några av hans "alster".

Tack Kalle, Mari och Anders som representerade oss och värvade några nya medlemmar.

Utställningstältet och några traktorer på plats.

Tomas Pettersson tävlingsplöjer – men hur var det här med "raka fåror" – egentligen?

Grållarnas föregångare visades upp – och visst är dom också fina!

Igelsta plöjning 13:e oktober

Med risk för att bli tjatig så hade vi på grund av regn tvingats att flytta höstplöjningen några gånger men i dag var det i alla fall uppehåll och till och med några solglimtar! Acke hade satt upp ett vindskydd mot snålblåsten där vi i lä kunde fika och "snacka".

Det kom 7 traktorer som ville prova sin utrustning men många blev lite fundersamma när dom tittade ut över åkern där det bitvis stod "klarvatten"! Acke hade monterat på slirskydd på sin "David-Brown" och gav sig ut och lade upp en rygg som inte blev alltför vacker, men det funkade ju! Lennart Nykvist monterade på slirskydd på sin Grålle och fick den att fungera på teger där den nu var som blötast. Så småningom blev det lite torrare mark och ytterligare några Grålleekipage vågade sig ut att trotsa besvärligheterna och man förundrade sig över hur grållen stretade sig fram både utan slirskydd och differentialspär – härliga maskiner dom här, eller hur!

Mari Johansson provade på att testa en Kvärlandplog till sin 35:a som Acke hade till salu. Resultatet blev tydligen godkänt och jag tror det till slut blev affär.

Vi samlades bakom vindskyddet där vi bjöds på kolbullar som stektes av Ingvar Westlund, assisterad av Anders Lindmark som även kokade kaffe och serverade kanelbullar – det värmdes fint i snålblåsten!

Vi hann inte plöja färdigt dels på grund av blötan och dels på att marken var hårt packad, men "Gårdsmästaren" har i efterhand fixat åkern så att den är redo till nästa års säsong!

Trots motigheter så är humöret alltid på topp vid såna här tillfällen och gemenskapen förstärks kanske just på grund av detta!

Tack Acke för allt ditt jobb som kommer oss alla till del!

Sju plöjare i spänd förväntan – hur ska det här gå?

Ryggen är med hjälp av "David" och Acke snart färdig. Dom i bakgrunden förundrades!

Lennart Nyqvist rensar plogkropparna från lera och halm!

Grållarna gick fint när det blev lite torrare på "banan"!

Mattias Jansson fick sin "kvernlandplog" att fungera bra i smeten!

Ingvar Westlund stekte kolbullar i lä av en pressening – dom smakade fint efter väl förrättat värv!

Tröskning, Solvalla 20:e oktober

(text och bild av Emma Hermansson)

Det var en tapper skara som trotsade vädrets makter och ställde upp att tröska i Solvalla denna kyliga och fuktiga lördag. Ett tröskverk var igång och gick som en klocka tillsammans med Ackes David Brown. Inte förrän på slutet av tröskningen blev det protester då det blev stopp i maskineriet. Efter att Acke hade krupit runt under verket och fixat så kom det snart igång igen. Då det inte var så stor mängd att tröska i år som tidigare år så blev det ett lagom jobb för de närvarande. Det turades om att vara uppe på höskullen och lasta, att mata trösken samt att sköta säckarna.

I Ackes verkstad huserade Anders Lindmark med gott varmt kaffe, soppa och smörgåsar. Trots mycket jobb med tröskningen gavs det tillfällen att umgås tillsammans med fika och samtala kring allt från traktorer till gödsel.

Återigen – Tack Acke – och alla andra som ställde upp!

Rempåläggning av "Daviden" som fick slita ont igen!

Matning av verket från skullen.

Lunchdags i verkstaden där Anders bjöd på soppa och mackor.

Mekarkurs 27:e oktober

Grälledocter Kalle Lundberg hade budat till mekarkurs och det samlades 15 medlemmar i Aros Motorveteraners lokaler, där Mari som introduktion bjöd på härliga frallor och fika.

Kalle gjorde en teoretisk genomgång hur det går till att "dela" en grälle för att komma åt att byta ramlagertätning, tätning av ingående växellådsaxeln samt att om nödvändigt samtidigt ha möjlighet att ge kopplingsutrustningen en översyn. Kalle visade hur man tillverkar nödvändiga hjälpmedel för att genomföra en sån här operation samt berättade hur man plockar bort rör, kabelanslutningar och stag så inget skall "haka upp sig" när man rullar isär traktorkroppen.

Det ställdes många nyfikna frågor som Kalle besvarade på sitt kunniga sätt. Efter lunch samlades man i Kalles verkstad för att handgripligen genomföra en "delning" på Tomas Petterssons traktor som hade lite inombords skavanker som skulle rättas till. Efter att ha följt Kalles manual rullades traktorhalvorna helt odramatiskt isär och renoveringen kunde starta med att byta ramlagertätningen.

I skrivande stund är det för mig oklart om man hann färdigt men att den här övningen var både nyttig och uppskattad kunde man utläsa på alla glada miner, och inte minst – det är inte så svårt, bara man vet hur det går till och tar itu med saken! Ta en titt på Kalles artikel på sidorna 7 o 8 så förstår du!

Bra jobbat Kalle!

Församlingen på helspänn under den teoretiska genomgången.

75% av kursdeltagarna samlade före lunchuppehållet.

Så var målet nått – traktorn har lyckligen blivit delad!

Det här blev allt vad vi hade att berätta för den här gången!

Hälsningar från arbetsgruppen/ skriftställaren Lasse T.

Grälledoktorn ha ordet m.h.t. mekarkursen – ”att dela en traktor”.

Summering av vad som utfördes vid mekarträffen den 27/10 -12, plus lite till.

Delning av traktorn, förberedelser.

- Påbörja delningen med att placera kilarna mellan framaxeln och dess fäste, kila in dem så att motordelen inte vickar när den frigörs.
- Placera sedan en domkraft, som inte läcker och sjunker, under växellådan. Därefter placeras en garagedomkraft under trågets bakre del (lägg en lämplig bräda emellan för att inte skada tråget). Lyft därefter båda domkrafterna så att de just börjar höja främre och bakre delen,
- Lossa framaxelstagen genom att montera bort fotpinnarna, tag sedan loss styrstagen framme vid styrspindlarna. Detta går lättast genom att lossa muttrarna jämt med gängen. Sätt sedan en kofot eller dylikt vid muttern och tryck bulten uppåt. Slå sedan med en hammare på styrarmen rakt mot spindelbulten, p-änden släpper efter några slag.
- Ta sedan bort huven och bränsletanken.
- Koppla loss minst en kabel från batteriet, samt sedan kablar från startmotor, generator, tändfördelare mm.
- Montera bort givaren för temperaturmätaren (detta kan vara besvärligt, tag det försiktigt för att klara givarröret).
- Ta bort U-krampan för gasreglaget och gör rent axeln från smuts och tjock färg för att den skall glida lätt när traktorn delas.
- Det är en fördel att innan skruvförbandet vid kopplingshuset lossas, att först ta bort en skruv på varje sida och dra in 7/16” pinnskruvarna.

Isärtagning

- Lossa skruvarna som håller ihop motorn och växellådan.
- Lirka försiktigt isär motorn och växellådan. Se till att det är samma mellanrum hela tiden så att kopplingen inte skadas.

Byte ramlagertätning

När traktorn har delats, kolla var ev. oljeläckage kommer ifrån innan du rengör. Om bakre ramlagertätningen läcker, pallas motorn om med en pallbock under varje framaxelstag för att kunna montera ned oljetråget. Börja med att ta bort den ovala silen på vänster sida, tag sedan ned tråget, därefter monteras bakre ramlagret ned. Ofta sitter det ganska fast. Med hjälp av en passande bygel som fästs med två trågskravar i överfallet fäst en glidhammare i bygeln. Knacka loss överfallet, sedan dras den gamla packboxen bort och därefter kan den nya packboxen monteras. Lättast går detta genom att sticka in en vek tråd, t ex migtråd 0,8 mm, i packboxens ände i den tjocka delen på ett sätt så att det inte kan förorsaka läckage. Sätt i packboxändan så att det går med hjälp av att vrida vevaxeln runt få packboxen att lättare glida på plats. Placera packboxens ände strax intill där övre och undre ramlageröverfallet möts (tänk på att tätningsläppen skall vara in mot tråget). Limma gärna tätningens ändar så att tätningsläpparna inte kan glida vid sidan om varandra. Använd ett snabblim som hugger direkt Kolla sedan att de gamla tätningarna i ramlageröverfallets sidor är hela och ligger på plats, tvätta rent från olja och stryk lämpligt tätningsmedel typ Permatex. Montera överfallet, drag skruvarna till 11,1-11.75 kp.m. Återmontera tråg och oljesil (tänk på att vända silen med hålet för röret nedåt). Motorolja kan även läcka från pluggen ref.nr 3 eller expanderbricka 4. Om traktorn är delad demontera därför svänghjulet och kontrollera, finns läckage demontera och täta med tätningsmedel.

Byte packbox i växellådan

Finns läckage även från växellådan, töm oljan ur alla 3 pluggarna, demontera ingående axeln och kolla läget där packboxen tätar emot. Om behövt putsa den med fin slipduk ev. förskjut p-boxens läge om skadan inte går att putsa bort. Kolla expanderbrickorna vid skiftaxlarna, de brukar ibland lossa med oljeläckage som följd. Kupa dem lite mer lägg tätningsmedel och driv tillbaka dem med en passande dorn. Driv inte så att bricken blir konkav, detta får som följd att den lossnar igen. Det brukar även läcka genom gängen på skruvarna som håller ingående axeln och bottenaxeln. Gör nya packningar av tunt packningsmaterial. Stryk packningar och skruvar med tätningsmedel vid montering. Vid montering av ingående axeln i lagerhuset skydda p-boxen med en plastpåse eller tape på axelns splines.

Kopplingsbyte

Montera bort kopplingsenheten, kolla ev. slitage på fingrarna. Är de hårt slitna svetsa på och slipa dem plana. Att hitta nya är inte så lätt. Med hjälp av en passande krok på glidhammaren kan det lilla lagret i svänghjulet ryckas ut (slå inte på innerbanan när det nya monteras). Urtrampningslagret kan vara lite klurigt att få bort. Ta det försiktigt för att inte skada hållaren, när kopplingsenheten monteras måste man använda centreringsdorn för att få lamellcentrumet rätt (*tänk på att montera långa delen på navet bakåt*). OBS! smörj splines där lamellen skall glida med kopparpasta. Efter att kopplingsenheten är på plats använd en kopplingsgigg för att få alla fingrar på samma höjd i förhållande till svänghjulets plana yta. Det måste med nya lameller efter injusteringen vara minst 8 mm mellan kopplingskorgen och kopplingsfingret för att kunna köra tills lamellerna är nedslitna. Om det inte är ca 8 mm ändra lite, men kolla med mallen att alla är lika höga (bladmått under klacken eller ev. under benen). När traktorn sedan skjuts samman, lägg in krafttuttagsväxeln och vrid på krafttuttagsaxeln tills det känns att motorn följer med runt. När allt är återmonterat justera in kopplingspedalens spel till 9,5 mm mellan pedalen och fotpinnen. OBS! Att axel och pedal inte får vara oljiga (pedalen kan släppa taget trots tilldragning)

Ett bra hjälpmedel med ref.nr. är www.traktordelar.nu

Lycka till med arbetet och var försiktiga, det är tunga delar. Ring mig vid behov av råd och tips.

Grållehålsningar
Kalle Lundberg
G-doc

Notering:

Kalle har måttskisser på pallkilar, styrpinnar, kopplingsgigg för såväl TEA – TED 20 samt TEF 20, centreringsdorn för kopplingslamellen samt också förstås en massa andra nyttiga tips som du kan få ta del av om du kontakter honom.

Hälsn.
Lasse T.